

MALCEV: SZÍVEL-LÉLEKKEL. (Új Magyar Könyvkiadó.)

Malcev regényének kezdete 1941-re, a fasiszta orviamadást közvetlenül megelőző időkre esik. Könyvének középpontjában azonban mégis olyan problémák állnak, melyek a háború befejezése utáni időszakban csúcsosodtak ki. Szélesen sodró, bővérrű cselekménnyel ábrázolja és mutatja be Grunya és Rogyion szerelmén és házasságának problémáin keresztül egy szibériai, Altájvidéki kolhoz háború alatti, és az utáni életét. Regénye nem egyszerű tény, vagy helyzetbemutató, Egy sor olyan kérdés bukkan fel a regény lapjain, melyeket az új életforma, a gyökeresen megváltozott, a kommunizmus küszöbén álló társadalom vet fel. Ezek a problémák, kérdések és emberi hibák már önmagukban is magasabbrendűek. Nem „piszkos” ügyek, mint a kapitalizmus ilyen értelmű problémái, hanem a már tökéletes kiteljesedésben levő ember hibái. Ezek a hibák a kapitalista társadalomban erényként lennének dicsérhetők.

A legfőbb ilyen probléma az, ami a Grunya és Rogyion közötti összeütközés alapját adja. Rogyion, amikor hazatér a frontról, ahol hősiessen harcolt, csak a saját, egyéni dicsőségéért akar dolgozni. Sok búzáat akar termelni közhóban, de csak azért, hogy dicsőséget, kitüntetést kapjon. Nem az egész társadalom emelésének, a kommunizmus mielőbbi megvalósításának célja lebeg előtte, hanem a Munka Hőse kitüntetés elnyerése. Felesége hosszú harc és nehéz vívódások után már eljutott a fejlődésnek egy magasabb fokára. Szembeszáll férjével, és emiatt belsőleg is szakadék keletkezik közöttük. De mindezt nem egyszerűen teljeszen problémák nélkülének ábrázolja Malcev

A regény konfliktusainak nagy része akkor fordul meg, vagy akkor éri el tetőpontját, amikor a kolhoz földjeire hatalmas, vízességnyerő zuhatag ömlik. Ekkor válik el, hogy Rogyion munkája, az újfajta búzavetés sikerült-e; s ezen a ponton kezdődik a Grunya és Rogyion közötti szakadék áthidalása. Véletlen-e ez a felhőszakadás? Nem! Mert a társadalomnak ezen a fejlődési fókán már egyre élesebb harcot vív az ember a természettel, ez a kérdés ekkor már előtérbe kerül s szinte általánossá válik. Másrészt az emberi jellemek szilárdságát, keménységét stb., a nagy megpróbáltatások ideje méri meg.

Rogyion munkát kap s a lendület, az alkotásvágyt is eikapja. A kolhoz gépesítését, a munka könnyebbé tételét szorgalmasan drótkötélpálya terve és megvalósítása foglalja le napjait; és ez munkájának őszinte szeretete hozza közel feleségéhez is. A közöttük levő probléma akkor oldódik meg, amikor megszünik Rogyion társadalmi konfliktusa is. A két összeütközés (társadalmi és egyéni)

oka is azonos végeredményben, csak mindkettőnek más a megjelenési formája, s így természetes, hogy a megoldás is egyszerre következik be: akkor amikor Rogyion a társadalomban megtalálja igazi helyét, s amikor Grunya fejlődése megéri a párttagságra. Talán nem véletlen az sem, hogy ketrejük konfliktusa hol oldódik meg: a „Hegyi Partizán”-kolhoz gyönyörű gyümölcsöskertjében. A kert leírása a regény végén, mintha csak a kommunizmus előfutára lenne. Úgy tűnik, hogy az író ízelítőt akar adni az eljövendő igazi életről.

Még számtalan egyéb, s igen lényeges problémát vet fel Malcev. Ezek részletes elemzésére sajnos nincs helyünk. Pedig igen lényeges a Varvara és az áruló Szilantij közötti kérdés, vagy a Metvej és Froszja kapcsolatából adódó probléma.

A magyar írók sokat tanulhatnak ebből a regényből. Tanulhatnak jelembázolást, az emberek és helyzetek sokrétű, gazdag bemutatását, világosan megláthatják, hogy az emberek között adódó konfliktusok nem olyan egyszerűek és egyszerűk, mint ahogy azt sok esetben irodalmunkban ábrázolják. S a magyar olvasóközönség is tanulhat Malcev alakjaitól áldozatvállalást, hősiesség, megfeszítést, s megláthatják az új életforma minden gazdagságát, szépségét és magasabbrendűségét.

TOLNAI PÉTER

F. BONTE: A BECSÜLET ÚTJA. (Szikra.)

Negyven kommunista képviselőt börtönözött be Daladier áruló kormánya a jobboldali szociáldemokraták zajos helyeslése mellett. Szemérmetlenül a nemzet elienségeinek nevezik azokat a férfiakat, akik egész életüket Franciaország szolgálatába állították. Lábbal tiporva a legegységesebb emberi szabadságjogokat, közönséges tolvajokkal és gyilkosokkal zárják egy cellába őket, a kommunisták legjobbjait.

A bűnük: hogy Franciaországot mozgósították a fasiszták elleni harcra, hogy leplezve a polgári társadalom rothadását, hitet tettek a béke, a Szovjetunió mellett.

Bonte izzó, szenvedélyes hangú vádiratot ír a burzsoázia áruló parlamentje, a magát szocialistának nevező Léon Blum és társai ellen, akik nem állották kijelenteni, hogy a kommunista képviselőket tarkón kell löni. Léon Blum, aki elárulta a szovjet nép szabadságharcát, lehetővé teszi Abesszinia leigázását, hozzájárul a müncheni paktumhoz, letaroloztatja a francia kommunista képviselőket — és mikor felelősségre vonják, beátja tévedését.

— „Nos, Miniszter úr — írja nyílt leveleiben egy kommunista képviselő — lerántván a leplet B'um kétkulacsos politikáiról — Ön mindig téved? Ön talán a tévedések csalhatatlan papája? Ha ön a mások börtön kockáztató úr tábornok volna, katonái már rég a fűbe haraptak volna. És ha káprár